

Boekbesprekingen en signaleringen

Het erf van mijn moeder. Drie generaties vrouwen in land- en tuinbouw.

Els Veraverbeke

De landbouw komt geregeld in de actualiteit. Hierbij wordt meestal niet de rooskleurige kant getoond. Berichten over de problematiek rond BSE, vogelpest of mestactieplannen halen geregeld de krantenkoppen. Voor Katrien Verstraete was dit reden te meer om het boek *'Het erf van mijn moeder'* te schrijven. Als journaliste bij Belga is zij gespecialiseerd in de landbouwdossiers en ervaart zij dan ook dagelijks hoe de boerderij in beeld wordt gebracht en met welke problemen men op het platteland te kampen heeft. Ondanks de vele moeilijkheden zijn nog steeds heel veel mensen in de landbouw actief en kent België een rijke landbouwgeschiedenis.

Wie echter weinig of nooit aan bod komt in deze geschiedenis, is de vrouw op de boerderij. Zij is de spil van het landbouwersgezin en vaak ook van het bedrijf dat ze samen met haar man runt. Katrien Verstraete zocht 85 'land- en tuinbouwsterren' op. Ze interviewde landbouwsters van de Westhoek tot het Maasland, van de Noorderkempen tot het Pajottenland, van prille twintigers tot hoogbejaarde dames. Sommigen zijn zelf opgegroeid op een boerderij en zijn er van kindsbeen af mee vertrouwd. Voor boerendochters was studeren vaak uit den boze; er moest worden gemolken en geoogst. Voor anderen was het iets waar ze nooit aan gedacht hadden, tot ze op een dag een boer tegen het lijf liepen.

De meest uiteenlopende facetten van de vrouw op de boerderij komen aan bod. Meteen is duidelijk dat 'de vrouw op de boerderij' meer is dan de boerin, de huisvrouw, moeder en echtgenote. Daarnaast is zij ook manager, accountant en bedrijfsleidster. De evolutie van de rol van de vrouw in de loop van de twintigste eeuw is opvallend. Het imago van de landbouwster is in deze eeuw sterk veranderd. Het vroegere ideaal om als boerin de melkprijskamp te winnen is een totaal ander imago dan dat van de hippe meisjes van de hedendaagse melkbrigade. Katrien Verstraete slaagt erin om in de schriftelijke neerslag van de interviews het bezielde, het 'be-leefde' van de verhalen te behouden. De confrontatie tussen de zeer uiteenlopende en meteen ook gelijkende verhalen van de vrouwen is bijzonder

treffend. Katrien Verstraete belicht ook de problemen in de landbouwbedrijven, zoals financiële moeilijkheden, het vaak ontbreken van respect voor de job, de negatieve beeldvorming bij de goedge-meente en vooral de toenemende stress, werkdruk en investeringsdruk terwijl er een onzekere toekomst wacht. Sommige doorwinterde landbouwsters gaan opnieuw werken, soms uit eigen keuze maar vaak om financiële redenen. Enkelen gaven een eerdere job op om als landbouwster aan de slag te gaan.

Uit de meeste getuigenissen blijft vooral de liefde voor de stiel bij. Hun verhalen over kleine en grote bedrijven, met of zonder luxe, werden opgetekend en vormen de basis voor dit schitterende boek. Hoewel de situatie op het platteland drastisch veranderd is, zeggen velen onder hen, ondanks de vele problemen, dat ze het 'mooiste beroep - zeg maar leven - hebben/hadden dat er is'.

VERSTRAETE Katrien, *Het erf van mijn moeder. Drie generaties vrouwen in land- en tuinbouw.* Leuven, Van Halewyck, 2002. ISBN 90 5617 409 6

Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel.